

Potravinová politika v praxi

SALSIFI

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Fondation Charles Léopold Mayer
pour le Progrès de l'Homme

Úvod

Vítejte v praktické příručce „Potravinová politika“, komplexním průvodci, který představuje udržitelné potravinové politiky na místní, národní, evropské a východoevropské úrovni a čerpá ze skutečných příkladů z různých zemí, kde KPZ/LSPA (Komunitou podporované zemědělství / Lokální Solidární Partnerství pro Agroekologii) bylo hnací silou pozitivní změny.

V této příručce se ponoříme do světa tvorby politik a sdílíme praktické zkušenosti s tím, jak KPZ a LSPA hrály klíčovou roli při utváření těchto politik. Zaměřujeme se na poskytování konkrétních příkladů a praktických poznatků k posílení místních potravinových komunit, které zahrnují farmáře, budoucí farmáře, organizace pro rozvoj venkova, spotřebitelské skupiny, sítě KPZ, zaměstnance místních úřadů, občanské iniciativy a další.

Pro zajištění dostupnosti a inkluzivity je příručka k dispozici v několika jazycích: angličtině, francouzštině, němčině, italštině a španělštině. Každá sekce nabízí bohaté znalosti a představuje dokumentaci zemí, které zdůrazňují právní a politické rámce obklopující KPZ a LSPA. Prostřednictvím těchto příběhů se snažíme osvětlit klíčové inovativní strategie, které byly úspěšné a také společné výzvy, které vyžadují spolupráci.

Tento komplexní zdroj vznikl spoluprací partnerů z různých zemí, včetně Belgie, České republiky, Francie, Německa, Maďarska, Itálie, Rumunska, Španělska, a odborných znalostí URGENCI.

Ať už jste zemědělec hledající udržitelná řešení, politik usilující o pozitivní změnu, spotřebitel, který se chce vědoměji rozhodovat, nebo organizace obhajující zdravější a spravedlivější potravinový systém, tato příručka je pro vás. Vydejme se na cestu sdílení znalostí a posílení našeho hlasu s vizí udržitelnějšího a odolnějšího potravinového systému.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Project ID: 2020-1-FR01-KA204-080270

Podpora Evropské komise při vydání této publikace nepředstavuje schválení jejího obsahu, který vyjadřuje pouze názory autorů, a Komise nenes odpovědnost za případné využití informací v ní obsažených.

Obsah

1. Úvod	
2. Belgie	
2.1 Cestou participativního systému záruky kvality (PGS).....	1
2.2 Půda pro budoucnost: Posílení agroekologických farmářů prostřednictvím hnutí Terre-en-vue v Belgii.....	4
3. Německo	
3.1 Lobování, vztahy s veřejností, vytváření sítí, pořádání symposia.....	7
3.2 Jak se z jízdy kočářem stala schůzka na státním ministerstvu.....	15
4. Maďarsko	
4.1 Kampaň pro KPZ: případová studie Asociace vědomých spotřebitelů (TVE)	18
4.2 Rodinný KPZ den.....	22
5. Itálie	
5.1 Virginia Meo, Oltre Mercato Salento.....	29
5.2 Domenico Maffeo, Mestre-Treviso, DES Oltreconfine.....	32
5.3 Giacomo Lepri, Cooperative Coraggio.....	34
5.3 Claudia Paltrinieri, Food Insider.....	37
6. Rumunsko	
6.1 LA PAS / Zpomalení - Komplexní program, který podporuje vztah mezi kulturou a udržitelnými potravinami.....	39
6.2 ASAT FICĂȚAR, Timis County - Pěstitelka: Oana Farka.....	44
7. Evropská unie	
7.1 Strategie Farm to Fork.....	46
8. Francie	
8.1 Obhajoba agroekologie a obnovy zemědělství prostřednictvím parlamentního vzdělávání ve Francii.....	51
9. Česká republika	
9.1 Koalice pro zdravou krajinu.....	55
9.2 KPZkoALICE.....	61

Belgie

Cestou participativního systému záruky kvality (PGS)

Belgická síť **GASAP** (obdoba národní sítě KPZ v ČR) již několik let vyvíjí metodu tzv. participativních systémů záruky kvality (PGS). Jedním z jeho cílů bylo podpořit vazby mezi výrobcí a jejich členy (spotřebiteli/jedlíky). V konečném důsledku by takové spojení mělo umožnit i snazší vstup nových členů či celých skupin pod patronací GASAP a vést k jejich členství buď prostřednictvím vzniku nových skupin, nebo účasti v již existujících skupinách.

V současné době se systém garance kvality potravin v Belgii rozrostl, zejména ve vztahu k orgánům veřejné správy. Dále uvádíme dva rozličné příklady: (i) ve Valonském regionu (francouzsky mluvící část Belgie), kde je snaha vytvořit prostor pro PGS, a (ii) v Bruselském regionu, kde tento nástroj není uznáván stejným způsobem, nebo je dokonce někdy očeňován.

Příklad Valonska - PGS jako uznávaný nástroj

V letech 2021 až 2023 se GASAP pustil do nového programu financovaného valonskou veřejnou službou (jeden ze tří regionů, které tvoří Belgii), v němž realizoval aktivity jako platforma s dalšími sdruženími.

Shrnutí aktivit GASAP ve Valonsku

- celkem: 72 návštěv, z nichž velká část je "cross-made", tj. společně organizovaná sdruženími i s lokálními producenty (tzv. ICE).
- producenti, na které má dopad: 59
- hodnotící komise systému PGS: 5
- spotřebitelé/členové, kteří nakupují dané produkty: více než 300
- vyškolení zástupci certifikačního systému/delegáti: 31
- školení zástupců/delegátů a informační schůzky: 16; natočených videí: 11; akce přímo v místě: sympozium o PGS (nejdůležitější setkání projektu), 3 mezinárodní setkání, 2 mezinárodní sympozia, 3 tematické večery se členy, veletrhy malých zemědělců v roce 2021; 4 tematická setkání v rámci sítě: 3 tematické večery otevřené pro veřejnost a 1 pro producenty; 10 dní školení; rozličná následná opatření a doporučení tzv. "akce pro producenty" zvolená na základě hodnocení producentů a GASAP
- několik článků a účast na odborných studiích a výzkumech
- několik partnerství: prostřednictvím meziasociační platformy a konference PGS v Bruselu, Valonsku a Vlámku; v zahraničí (zejména ve Francii, Itálii a Nizozemsku) díky podpoře evropskému projektu COACH

Od té doby se projekt rozrůstá, protože je valonskými veřejnými orgány stále více uznáván jako nástroj k podpoře rozšíření valonských potravin či dokonce motivaci producentů a zpracovatelů k získání certifikace ekologického zemědělství (Valonsko se snaží ve svém plánu ekologického zemědělství dosáhnout zvýšení rozsahu ekologických ploch na 30 % do roku 2030 [1]).

[1] <https://www.wallonie.be/fr/actualites/la-wallonie-adopte-son-plan-bio-2030>

Příklad Bruselského regionu - PGS v ohrožení

V Bruselském regionu je realita zcela odlišná. Politici zde zavedli jiný přístup, a to tzv. funkci "*bruselský facilitátor městského zemědělství*". V tomto městském regionu (na rozdíl od venkovského charakteru Valonska) je totiž městské zemědělství postaveno na roveň velmi různorodým subjektům (viz [mapa](#)). Mezi tyto různorodé zemědělské aktivity patří: zelinářství, chov hospodářských zvířat, pěstování bylinných čajů, zahradnictví, produkce hub, mikrorgeens, chmele a obilovin, přičemž každá z iniciativ má rozlohu od 15 hektarů i do několika desítek hektarů.

V této souvislosti se síti GASAP bohužel nepodařilo dosáhnout takové úrovně rozšíření a etablování PGS jako ve Valonsku. Zejména se snaží o uznání PGS, ovšem přístup PGS není vnímán jako dostatečně důvěryhodný pro certifikaci aktérů městského zemědělství ve všech jeho formách (a tedy pro ujištění potřeb garancí pro veřejné orgány a samotné občany).

Závěr a další výhled

Navzdory těmto dvěma odlišným příkladům implementace nástroje PGS a jeho prostřednictvím získání standardizace a ohodnocení práce GASAP jsou vyhlídky v obou případech nejisté, protože dosud nebylo nic oficiálně potvrzeno (ve Valonském regionu) či dokonce došlo prozatím k zamítnutí (v Bruselském regionu). Nadcházející volby v roce 2024 mohou opět zamíchat kartami. Kromě toho v současné době existuje politická vůle co nejdříve sladit i některé z politik fungování mezi oběma regiony. Přestože se v obou regionech angažuje stejná strana, PGS je stále ohroženo snahou o sladění veřejných politik v obou regionech.

Půda pro budoucnost: Posílení agroekologických farmářů prostřednictvím hnutí Terre-en-vue v Belgii

Hnutí Terre-en-vue sdružuje občany, organizace a veřejné činitele a je známé především svým posláním usnadnit agroekologickým zemědělcům přístup k půdě v Belgii. Za tímto účelem se Terre-en-vue snažilo zachránit půdu před spekulacemi s ní tím, že ji získávalo prostřednictvím darů od jednotlivců. Konkrétněji se hnutí od svého vzniku v roce 2011 zajímá o veřejnou půdu, která je preferovaným cílem jejich činnosti. Jedná se přibližně o 57 000 ha veřejné půdy.

Propriétés publiques (terres agricoles)	
Communes	27.800ha
Fabriques d'églises	11.500ha
CPAS	10.800ha
Wallonie	6.500ha
Total	57.000ha = 8%UAA

V Belgii je asi 57 000 ha veřejné půdy.

Zdroj: Terre-en-vue (prezentace Červenec 2023, Libramont Agricultural Fair 2023)

Na konci roku 2020 se Bruselský region snažil koupit zemědělskou půdu ve Flandrech a Valonsku, zatímco CPAS Liège (jeden z největších vlastníků půdy v provincii) se snažil prodat zemědělskou půdu ve svém vlastnictví, aby "financoval své mise".

Tyto události vyvolaly reakci Belgičanů a politických zástupců. Zároveň Terre-en-vue a její partner Credal (družstevní banka) vyhrály výzvu k předkládání projektů "Podpora realokace našich potravin do Valonska", kterou vyhlásila valonská ministryně životního prostředí Céline Tellierová. Terre-en-vue také zorganizovalo studii s firmou specializující se na veřejné právo, jejímž cílem bylo identifikovat překážky, které brání veřejným subjektům v poskytování jejich pozemků pro zemědělské projekty. Firma se soustředila na nalezení právních řešení, která by tyto překážky odstranila.

Během výzvy k předkládání projektů na realokaci potravin sepsali příručku "Správa veřejné půdy", která popisuje přístupy a řešení veřejných vlastníků, aby jim pomohla rozvíjet jejich pozemkovou politiku ve prospěch zemědělců, občanů a místní produkce potravin.

Za tímto účelem se od jara 2021 uskutečnilo mnoho setkání s rozličnými veřejnými vlastníky zemědělské půdy. Zúčastnili se jich zástupci CPAS, obcí, obecních společenství, církevních kongregací a další (přibližně 250 aktérů). Realizovala se řada térerenních vizit a webinářů. Někteří z aktérů se pustili do prvních kroků nezbytných k dosažení opětovného vlastnění veřejných pozemků:

- Porozumět problémům zemědělců s půdou.
- Provést zemědělskou diagnostiku.
- Identifikovat, charakterizovat a zmapovat dostupné nebo zabrané pozemky.
- Vyhledávat nájemní smlouvy o pronájmu.
- Identifikovat možné vedoucí aktéry zemědělských projektů a podporovat ke stabilizaci ty, jejichž smlouvy jsou příliš nejisté.

Tato komplexní advokační práce (sběr dat, partnerství, rozvoj konsensuálních řešení, šíření příručky, zviditelnění v terénu a průběžná advokacie u orgánů veřejné správy) trvala několik let. Povzbudivým výsledkem však je, že v současné době některé obce využívají Terre-en-vue, pokud mají pozemky. Takové obce chtějí přidělovat půdu na projekty, které zvyšují zaměstnanost a zemědělskou produkci v obci a zároveň naplňují sociální, ekonomické a environmentální potřeby obce. Terre-en-vue je tak stále častěji součástí hodnotících porot pro přidělování obecních pozemků (například města Charleroi a Namur nebo Bruselský region). Terre-en-vue se staly legitimními prostředníky ve společenství veřejných činitelů.

Klíčové body případové studie PGS

1. Ve Valonském regionu síť GASAP úspěšně vyvinula systém participativní záruky kvality (PGS), který propojuje producenty a členy a získává uznání od veřejných orgánů.
2. V bruselském regionu však PGS bojovalo o uznání a postrádalo důvěryhodnost, což bránilo jeho přijetí v městském zemědělství.
3. Vyhlídky PGS v obou regionech zůstávají nejisté kvůli dosud uzavřeným dohodám a potenciální politické harmonizaci.

Klíčové body případové studie Terre-en-vue

1. Terre-en-vue usnadňuje přístup k půdě pro agroekologické zemědělce získáváním veřejné půdy prostřednictvím darů.
2. Věnovali se advokacii a vytvořili příručku „Správa veřejné půdy“ na podporu veřejných vlastníků při vytváření pozemkové politiky.
3. Úsilí Terre-en-vue vedlo k úspěchu v některých obcích, kde jsou nyní legitimními zprostředkovateli při přidělování společné půdy pro zemědělské projekty.

Německo

Lobování, vztahy s veřejností, vytváření sítí, pořádání symposia

Od roku 2018 pořádá německá síť KPZ SoLaWi nejméně jednou za dva roky symposium, jehož cílem je zvýšit povědomí o problematice komunitou podporovaného zemědělství a oslovit konkrétní cílovou skupinu. Byla již realizována následující symposia:

- 1. Symposium 2018** - Fenomén komunitou podporovaného zemědělství | Berlín
- 2. Symposium 2020** - Kultivace oborů budoucnosti - umožnění rozmanitosti | Berlín
- 3. Symposium 2021** - Brambory, dýně, vlast - zemědělství zprava - digitální symposium o pravicových pokusech o přivlastnění v ekologickém zemědělství | Jena, on-line forma
- 4. Symposium 2023** - Regionální, sezónní a spravedlivé - jak společně navrhnout udržitelný potravinový systém? | Berlín

Úroveň působení: národní/celostátní V závislosti na pozvaných osobách však může být samozřejmě účinná i na jiných úrovních.

Čeho chceme dosáhnout: vytváření sítí, viditelnosti, inspirace k další činnosti

Co je potřeba při pořádání symposia řešit

Sestavení rozpočtu

Díky početnému zapojení dobrovolníků a parťáků, kteří poskytnou prostory zdarma, lze například uskutečnit akci za 5 000 eur. Reálnější a profesionálnější se stane s rozpočtem 10 000 eur. S tímto rozpočtem lze také realizovat dokumentaci akce. Nicméně s obvyklými poplatky a denními sazbami a bez dobrovolnictví se pak spíše náklady blíží k 20 000 Euro a více.

Práce

Zaměstnanci KPZ sítě zapojení na plný úvazek realizovali primárně veškerou práci spojenou s akcí a koordinovali dobrovolníky. Průběžně pro tyto akce síť sestavovala tým tří lidí (2 z hlavní kanceláře národní sítě a 1 dobrovolník). V den konání samotné akce se k týmu připojil externí filmař/dokumentující osoba a asistent z řad studentů.

Prostřednictvím spolupracujících partnerů byly zajištěny veškeré práce na vybavení prostor, zajištění techniky, míst na sezení, montáže a demontáže zázemí i catering svépomocí.

Interakce zaměstnanců a dobrovolníků

Občanská hnutí se hodně zapojují do dobrovolnické činnosti. Zde je několik tipů od německé sítě KPZ:

Čím více lidí se na tématu a návrhu programu podílí, tím více času potřebujete na hlasování a zpětnou vazbu. Jasně rozdělení rolí a úkolů s možností nezávislého rozhodování příslušných osob umožňuje volnost.

Zaměstnanci na plný úvazek by měli naplánovat schůzky týmu na večer a o víkendech, protože dobrovolníci mají obvykle také své vlastní placené zaměstnání. Pro zaměstnance to ovšem znamená čas navíc, to by mělo být kompenzováno náhradou.

TIP: Na začátku spolupráce ověřte kapacitu lidí a organizace. Zejména si podrobně naplánujte potřebné pracovní hodiny a možný rozsah dobrovolnické činnosti. Jasně načrtněte časový plán akce - akce má určité špičky pracovního vytížení! Nezapomeňte na vyhodnocení a zpětnou vazbu po akci. Jaký byl plán a jaká realita?

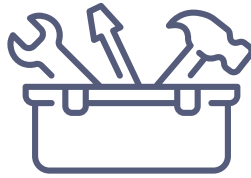
Čas

Zvažte financování již v rané fázi - možná budete muset požádat o financování projektu s ročním předstihem a zahrnout realizaci akce do svého ročního rozpočtového plánu. Nejpozději plánujte tři měsíce před zahájením akce, kdy by mělo být financování akce vyřešeno.

Pokud máte v týmu zkušené organizátory akcí, můžete takovou akci připravit za dva měsíce intenzivní práce. Realizace akce zabere vždy dva celé dny.

Aktivity po skončení (jako například vyúčtování, zpracování prezentací, evaluace) může trvat až tři měsíce, záleží na tom, jak spolehliví jsou vaši partneři a řečníci, pokud jde o fakturaci. Snazší bude, pokud budete mít téma dobře definované již zhruba devět měsíců předem. Pak je často lehčí postarat se o financování a řádně připravenou komunikaci a PR akce. Zároveň platí, že čím dříve začnete, tím větší máte šanci zapojit "celebrity/ambasadors".

Nástroje a materiály, které používáme v naší síti

Příprava akce

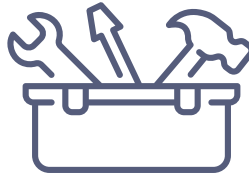
- rozpočtový plán: kalkulačka Libre
- sdílené úložiště souborů s přehlednou strukturou složek pro události: Nextcloud
- sdílený kalendář: Nextcloud
- pravidelné týmové schůzky v digitálním prostoru: Big Blue Button
- blok pro sdílené poznámky a úkoly: CryptPad
- skupinový chat pro rychlou komunikaci v týmu a krátkodobé dotazy: Mattermost

Externí komunikace

- seznamy kontaktů: kontakty na média, kontakty spolupracujících partnerů
- vlastní newsletter s 10 tisíci odběrateli
- stránka samotné události jako součást vlastní domovské stránky s digitálním registračním formulářem (zde lze doplnit fotografie a dokumentaci události)
- registrační e-mailová adresa pro dotazy
- mobilní telefon pro telefonické kontaktování a zastižení
- navigace a mapa příjezdové trasy

Na místě konání akce

- infostánek pro příchozí návštěvníky (př. plán prostoru, registrace, program, schránka na dary apod.).
- technické vybavení: mikrofony, zvuková technika, osvětlení
- vybavení místnosti: sezení v hledišti, jeviště
- skříňka na nářadí a lékárnička
- přehledné orientační popisky (WC, restaurace, infopoint)

Nástroje a materiály, které používáme v naší síti

Na místě konání akce

- osobní přivítání hostů, pokud je to možné
- seznam účastníků pro registraci a navazování kontaktů
- jmenovky / jednoduchá varianta: papírová páska a propisovací pero
- propagační a vzdělávací materiály, knihy a místo (stolek), kde budou vystaveny
- moderátorské materiály, flipchart, fixy
- místo/stoly pro občerstvení
- stojan s bannerem a logem

Zpracování výstupů, zpětná vazba a dokumentace

- distribuce formuláře o cestovních výdajích a náhradě výdajů
- získání všech prezentací od hostů předem

Důležité otázky pro pořadatele:

Spojenci? → Kdo může být vaším partnerem pro takovou akci? Existuje organizace s vhodnými prostory? Existuje již zavedená akce, ke které se můžete připojit? Kdo by mohl přispět užitečným know-how? Finanční podporu? Široké kanály dosahu?

Německá síť KPZ spolupracovala tři roky s Nadací Heinricha Bölla. Nadace sídlí v Berlíně (sídlo vlády!) a poskytla své prostory a služby budovy - a také akci propagovala svými kanály a zařadila ji do programu "Alternative Grüne Woche". Dobrymi partnery mohou být také univerzity a výzkumné projekty nejen akademiků.

TIP: Zajistěte někoho, kdo bude pečovat o hosty, jejich komfort a zapojení.

Důležité otázky pro pořadatele

Kde? → Existují strategicky významná místa?

Například hlavní město je dobrou volbou pro řešení celostátní politiky - ale pro určitá témata mohou být zajímavá i zcela jiná místa. Záměrně si například vyberte strukturálně slabý region nebo třeba místo, které je v daném období hlavním městem kultury. Mějte na paměti: snadné cestování a atraktivní ubytování pro hosty jsou dobrým základním rámcem, který přiměje hosty naslouchat a aktivně se zapojit.

TIP: Zajistěte fyzickou pohodu pro všech pět smyslů – např.: dostatek nápojů, čerstvý vzduch, dobrá akustika, dobré světlo, viditelnost jeviště, příjemná obsluha. Ti, kteří se cítí pohodlně, jsou také sdílnější s vašimi tématy.

Kdy? → Kdy by vaše akce mohla vzbudit velkou pozornost? Kdy má vaše cílová skupina čas?

Symposium sítě KPZ v Berlíně se záměrně konalo v týdnu, kdy začíná Mezinárodní zelený týden (Internationale Grüne Woche). Důležité bylo také to, že se konalo v blízkosti každoroční demonstrace "Wir haben es satt!", protože v té době se v Berlíně sešlo mnoho aktérů podporujících změnu přístupu v zemědělství. Symposium v Jeně mělo jinou cílovou skupinu (především praktiky zemědělství). Proto bylo obzvláště důležité, že termín byl umístěn před začátek zemědělské a zahradnické sezóny, aby měli zemědělci čas se zúčastnit.

TIP: Vytvořte prostor pro networking, plánujte přestávky, které jsou dostatečně dlouhé a vytváří volný prostor pro potkávání a sdílení účastníků.

Koho pozvat? → Jaká je cílová skupina? Komu je akce určena? Koho je třeba oslovit?

Je velmi důležité si to jasně pojmenovat. Čím širší je vaše cílová skupina, tím obtížnější je ji cíleně oslovit. Je také snazší zaměřit se na téma, pokud je cílová skupina dobře definována.

Důležité otázky pro pořadatele:

V závislosti na cílové skupině je třeba zohlednit určité požadavky a zvyklosti - například lidi, kteří pracují v administrativě, je obtížné pozvat jako hosta od pátečního poledne. Novináři a redaktori deníků nemají dopoledne a odpoledne čas kvůli redakční práci.

TIP: Podávejte dobré jídlo! Často není snadné najít catering, který by vyhovoval vašim požadavkům. Ovšem není dobrá cesta mluvit na podiu o čerstvém, lokálním jídle od místních farmářů a v polední přestávce jíst nekvalitní jídlo. Udělejte maximum pro zajištění občerstvení, které je v souladu s vašimi hodnotami.

Jakých cílů chcete pro cílovou skupinu dosáhnout?

Nezapomeňte si stanovit měřitelné cíle a následně se vracejte k jejich hodnocení. Dosáhli jste toho, co jste chtěli? Díky tomu se budete moci v budoucnu zlepšovat a šetrně využívat zdroje i vaše vlastní kapacity.

TIP: Politické vztahy jsou obvykle osobní vztahy. Jinými slovy, kolem akce je nezbytná neustálá práce na vztazích, aby pozvánky dorazily ve správný čas a dostaly se ke správným lidem. Poděkujte po akci do 14 dnů, abyste prohloubili vztah s hosty a účastníky.

Kdo na akci vystoupí? → Už jen tím, že si vyberete, kdo bude hovořit, se hodně domluvíte. Komu dáte prostor a nabídnete pódium? To by mělo být dobře promyšlené. Např: Jaký je poměr pohlaví? Dostávají dostatek prostoru k vyjádření i odborníci z praxe? Jaký typ zemědělské praxe je zastoupen? Jak dobře dokáží lidé komunikovat o daných tématech? Zároveň to může být zajímavé pro zviditelnění vaší akce: Můžete pozvat někoho slavného? Jaké máte odborné znalosti?

V rámci sítě jsme na sympoziu 2023 věnovali zvláštní pozornost následujícím kritériím:

- *více žen než v minulosti - proto jsme záměrně objednali moderátorku a pozvali ženy jako řečnice*

- *citlivost, s níž se řečníci distancují od krajně pravicového myšlení*
- *integrace globální perspektivy na pódiu*
- *mapování rozmanitosti hnutí KPZ, různých typů zemědělství, tj. záměrně jsme na pódium postavili zemědělskou perspektivu zahrnující chov hospodářských zvířat, rodinné zemědělství i komunitní KPZ člensky koordinovanou s půdou v družstevních rukou*

TIP: Profesionální moderování! Hledejte finance a investujte je do profesionálů se znalostmi tématu a schopností vytvořit tvůrčí atmosféru s pozitivní energií. Přemýšlejte, jak uspořádat prostor a podium.

Akci věnujete hodně práce, nebojte se proto hledat finance na odbornou podporu, nebo najít někoho, kdo je v tom dobrý a dělá to pro bono. Je důležité dobře fotografovat a natáčet vstupy na pódiu i záznamy z dění: to vyžaduje know-how. Originální zvuky, snímky a materiály, které můžete na takové akci vytvořit, vám pomohou při další práci a propagaci! Jsou tím, co po vás "zůstane", podtrhují vaše sdělení, mohou být doplňkem publikací a sloužit k úspěšnější komunikaci další akce!

Jak se z jízdy kočárem stala schůzka na státním ministerstvu

Dne 24. září 2022 se v Meklenbursku-Předním Pomořansku již po patnácté uskutečnila akce Bio-Landpartie, kterou pořádá organizace BUND (Friends of the Earth Německo). Poprvé se zahájení konalo na farmě, která provozuje KPZ s názvem Klein Trebbow. Jako řečník byl pozván Till Backhaus, ministr zemědělství Meklenburska-Předního Pomořanska. Začlenění KPZ a sítě jako tématu bylo dosaženo díky osobním kontaktům s organizací BUND. O důležitosti této příležitosti potkat se s ministrem jsme věděli, ale nemusela mít mít žádný výsledek. I přes velký nedostatek kapacity zaměstnanců KPZ sítě jsme se rozhodli našeho zástupce na akci vyslat a příležitost využít.

Na místě měl ministr možnost získat vlastní dojem a zkušenost s konceptem komunitou podporovaného zemědělství. Po projíždě kočárem k mléčným ovčím, skotskému náhornímu skotu a zeleninovému areálu KPZ Klein Trebbow proběhla panelová diskuse, které se kromě místních členů KPZ zúčastnil i zástupce německé sítě KPZ. V této souvislosti se hovořilo o přidané hodnotě KPZ, které je víc než regionální produkce potravin.

Osobní proměna členů, obnova propojení zemědělství a společnosti, zachování malých hospodářství a venkovských oblastí bylo ministroví zřejmé. Následně bylo všem KPZ z regionu zasláno pozvání na setkání se zástupci ministerstva. Byly zde projednány nápady na budoucí propagaci a rozvoj tématu. Ministr představil zástupcům KPZ své pracovníky, kteří mohou v budoucnu zodpovědět dotazy týkající se dotací, půjček, certifikace a vzdělávání. KPZ získalo na straně ministerstva pozornost a podobný "kulatý stůl" pro další sdílení informací se má nadále konat jednou až dvakrát ročně.

Úroveň dopadu: Federální úroveň (mezi celostátní a regionální). Německo je federálně uspořádáno a mnoho rozhodnutí se přijímá ve spolkových zemích. Na této úrovni se projednávají některé otázky KPZ (stavební zákon, uznání zemědělského podniku).

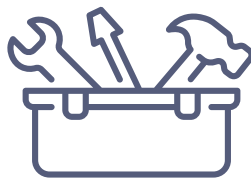
Co je potřeba

Náklady: Přibližně 250 EUR na cestovní náklady zástupce sítě, v případě potřeby náklady na tisk aktuálních PR materiálů. Předem zaplacené pracovní hodiny na vypracování promo materiálů. Vyplatí se investovat do profesionální práce a mít k dispozici kvalitní promo materiály, které mohou sloužit delší dobu!

Osoby: Bez farmy/KPZ to není možné. Je nutné si ujasnit, zda je v daný den čas alespoň na jednu prohlídku farmy a organizované setkání. Je potřeba plná pozornost alespoň jedné hlavní odpovědné osoby z farmy. V závislosti na struktuře farmy může mít případně smysl, aby se celý tým nebo farmářská rodina prezentovala jednou. Na straně sítě postačí k zajištění podpory jedna osoba. Pokud je ohlášena velmi důležitá návštěva, může mít smysl, aby byl přítomen také člen výkonného orgánu KPZ sítě.

Co je potřeba

Čas: Schůzky s politiky je potřeba plánovat s velkým předstihem, aby byl čas získat jejich čas, ale i zájem a publicitu médií. Události a dojem na místě rychle pominou v závislosti na tom, zda je schůzka součástí jiného programu. Může se pohybovat od jedné hodiny až po půl den (ten v případě, že se koná v rámci nějaké akce). Poznámka: Samotní ministři mají obvykle málo času!

Nástroje a materiály, které používáme v naší síti

Na místě

- tiskové portfolio
- informační leták o politických požadavcích
- atraktivní informační materiály o organizaci, např. brožura s aktuálními čísly a grafikou
- vizitka s kontaktními údaji
- banner/plakát pro oficiální fotografii pro tisk

TIP: Podle našich zkušeností nejlépe funguje silná kombinace kanceláře (zaměstnanci sítě) a praxe (farmář, zahradník). Zástupci sítě na plný úvazek dodávají materiály a základní informace o KPZ v Německu a/nebo příslušné spolkové zemi, včetně aktuálních relevantních čísel a statistik. Zemědělský praktik doplňuje odbornými znalostmi z terénu a nabízí velmi osobní pohled, vlastní zkušenosti a příběh.

Maďarsko

Kampaň pro KPZ: případová studie Asociace vědomých spotřebitelů (TVE) z Maďarska

TVE od roku 2010 aktivně podporuje a propaguje model KPZ v Maďarsku. V roce 2014 vytvořila na svých internetových stránkách seznam KPZ a od té doby jej každoročně propaguje. Tento seznam obsahuje KPZ, které hledají nové členy. Vzhledem k tomu, že počet KPZ v Maďarsku v průběhu let vzrostl, TVE cítila potřebu lepší prezentace KPZ na svých webových stránkách a možnost osobního setkání potenciálních členů s farmáři KPZ.

TVE proto vyvinula nový přístup se třemi novými "nástroji"

- **Mapa KPZ:** Speciální stránka na webových stránkách s interaktivní mapou, na které jsou zobrazeny farmy KPZ, které hledají nové členy, a jejich odběrná místa.

- **Rodinný KPZ den:** V únoru se koná speciální akce k zahájení sezóny spojená s Mezinárodním dnem KPZ, kde se mohou potenciální členové a KPZ farmáři osobně setkat a seznámit se.
- **Komunikační KPZ kampaň:** Jedná se o kampaň na zahájení sezóny, která zahrnuje články, příspěvky na sociálních sítích, bulletiny a tiskové zprávy.

Mapa KPZ a Rodinný KPZ den pomáhají zemědělcům při náboru nových členů. Jsou hojně navštěvované a mají značný mediální ohlas, což podporuje propagaci a zvyšuje povědomí o KPZ hnutí v Maďarsku.

MAPA KPZ V MAĎARSKU

Mapa KPZ byla vytvořena v roce 2021 na webu www.tudatosvasarlo.hu, které jsou postaveny na systému WordPress. Vytvořili jsme interní databázi s následujícími informacemi o jednotlivých KPZ:

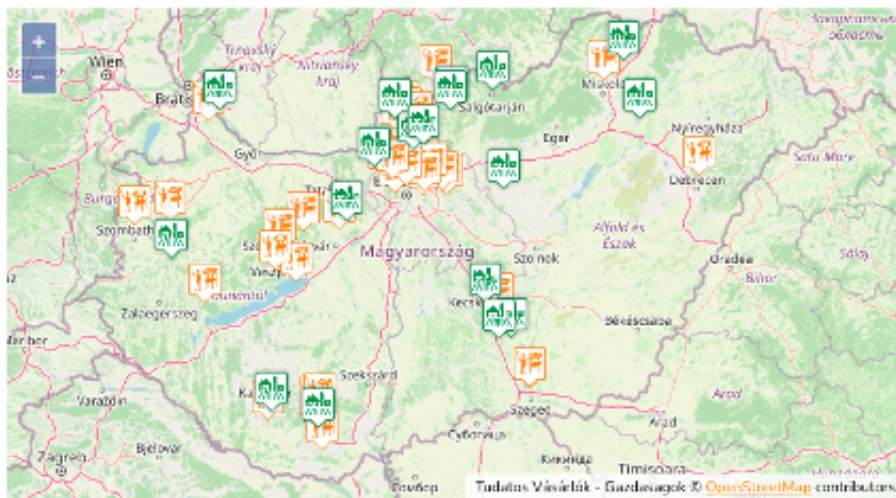
- název KPZ
- umístění KPZ
- kontaktní údaje (e-mail, telefon, webové stránky, blog, Facebook)
- druh produktů (zelenina, maso, vejce)
- délka sezóny
- místa dodání
- cena podílu
- odkaz na článek o farmáři na webových stránkách (pokud je k dispozici)

Z databáze jsme na našich webových stránkách vytvořili dvě mapy. Jedna z nich je jednoduchá verze, která zobrazuje všechny KPZ farmy bez jejich míst dodání. Mapa [ZDE](#).

Odkaz na druhou mapu je vložen do článku, který vydáváme každý rok v únoru u příležitosti Mezinárodního dne KPZ. Článek najdete [ZDE](#).

V článku uvádíme pouze ty KPZ, které nabírají členy pro danou sezónu. Před zveřejněním článku kontaktujeme každou KPZ, abychom aktualizovali jejich údaje v databázi a ověřili, zda se chce zapojit do článku a související kampaně na zahájení sezóny pro daný rok.

Na obrázcích níže vidíte mapu, kde zelené ikony představují KPZ farmy a oranžové ikony jejich výdejní místa:

Gazdaságok Átvevőpontok

Gazdaságok Átvevőpontok

Po přiblížení a kliknutí na ikonu místa dodání se zobrazí malé okno s názvem místa dodání, KPZ, ke kterému se vztahuje, a typem produktů, na které se zaměřuje. Pod mapou se nachází tabulka, která obsahuje seznam KPZ. Do tabulky se dostanete z mapy kliknutím na název KPZ nebo jednoduše posunutím stránky dolů pod mapu.

Jak je vidět na obrázku níže (viz Zöldségbirtok), každá KPZ má v tabulce řádek s hlavními informacemi (název, typ produktu, výdejní místo, cena) a kliknutím na něj můžete otevřít její podrobný profil (jak je vidět na obrázku výše u Zöld Almarium) s kontaktními údaji, délkou sezóny a seznamem výdejních míst s odkazy na mapu Google. Mapu zveřejňujeme již třetí sezónu v rámci našeho pravidelného článku o zahájení sezóny a těší se velké oblibě. Text článku je aktualizován každou sezónu a obsahuje aktuální informace o nových KPZ, drobné statistiky z předchozí sezóny, citáty farmářů a členů KPZ s odkazy na související články na našich webových stránkách, jako jsou například portréty KPZ farmářů.

▲	Zöld Almarium Ökotanya	hús, zöldség	Budapest, Budakeszi, Kiskunfélegyháza, Szeged	nagy kosár 36.000 Ft/ hó, kis kosár 21.600 Ft/ hó
<p>Bemutakozás: Zöld Almarium – a gondoskodás íze Elérhetőség: Strompf Klára, 06 30 413 2617, zold.almarium@gmail.com, Facebook Szállítási időszak: májustól elejétől karácsonyig hetente, januártól áprilisig kéthetente Átvétel napja: szerda (Szeged), csütörtök Minősített biogazdaság: igen</p> <p>Átvevőpontok: Cím: 1037 Budapest, Montevideo u. 3., Google térkép Cím: MagNet Ház, 1062 Budapest Andrassy út 98., Google térkép Cím: Budagyöngye parkoló, 1026 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 121, Google térkép Cím: 1165 Budapest, Zsélyi Aladár u. 23, Google térkép Cím: 1172 Budapest, Hősök tere , Google térkép Cím: 1188 Budapest, Erdősáv utca 47.b, Google térkép Cím: Lőrinc-Center parkoló, 1182 Budapest, Üllői út 661., Google térkép Cím: Tranzit Art Café, 1114 Budapest, Kosztolányi Dezső tér, Google térkép Cím: 2092 Budakeszi, Tölgyfa utca, Google térkép Cím: Kiskunfélegyháza - Vörösmarty utca, Google térkép Cím: Szeged - Waldorf iskola, Google térkép</p> <p style="text-align: right;">↑ mutasd a térképen</p>				
✓	Zöldség Birtok	zöldség	Pécs, Siklós, Szigetvár	165.000 Ft/szezon heti szállítás esetén, 89.000Ft/szezon 2 heti szállítás esetén

RODINNÝ KPZ DEN

Rodinné KPZ dny jsou speciální zahajovací akcí sezóny spojenou s Mezinárodním dnem KPZ (22. 2.), který TVE pořádá v únoru. Cílem akce je:

- zahájit kampaň pro nábor nových členů do KPZ
- poskytnout členům, potenciálním členům a KPZ zemědělcům možnost osobního setkání
- podpořit propagaci a rozvoj KPZ hnutí v Maďarsku

První Rodinný den uspořádala TVE v roce 2020 a po něm následovaly další dvě akce v letech 2022 a 2023. Všechny akce se těšily velké oblibě a zúčastnilo se jich přibližně 150-250 osob. Program je nastaven tak, aby jak stávající členové, tak potenciální členové našli relevantní program pro sebe i své děti.

Rodinný KPZ den 2023

Konal se 18. února mezi 12:30 a 18:00.

12:30-15:00 Odborný program

Cílovou skupinou byli farmáři a koordinátoři stávajících KPZ a ti, kteří mají zájem o založení KPZ ať už jako farmáři nebo koordinátoři. TVE prezentovala téma finančního nastavení KPZ a moderovala diskusi u kulatého stolu o aktuálních výzvách v KPZ. Po nich následovaly skupinové diskuse na 3 různá témata.

15:00-18:00 Setkání s KPZ farmáři

Ve vyhrazené místnosti jsme připravili stoly pro všechny zemědělce z KPZ, kteří se akce zúčastnili. Podobně jako na farmářském trhu je mohli potenciální i stávající členové a všichni zájemci navštívit, dozvědět se více o jejich fungování, plánech na sezónu a dokonce se zapsat jako členové. KPZ díky této akci získaly mnoho nových členů.

15:30-17:30 Prezentace

V programu vystupují "influenceri" světa krátkých dodavatelských řetězců, potravinových iniciativ a udržitelné spotřeby. Letos rezonovalo téma zahradničení, sezónního stravování prostřednictvím nákupu produktů přímo od místních zemědělců a téma speciálních obilovin. Zapojení "influencerů" do programu vždy napomáhá propagaci akce.

Hlavní programové sekce doplnily interaktivní workshopy

- semínkovna - výměna osiva
- kreativní programy pro děti (výroba semínkových koulí, malování na textil, žonglérský workshop) i dospělé (míchání ochucené soli nebo čajových směsí).

- detektivní pátrací hra pro dospělé - Každý z účastníků obdržel seznam otázek o různých KPZ a správným zodpovězením všech měl možnost vyhrát knihy a chutné produkty přímo od farmářů.
- jídelna a občerstvení - Pojatá v duchu společného komunitního pikniku, kdy jsme účastníky dopředu požádali, aby přinesli něco na spolený stůl.

Pořádání Rodinného KPZ dne: krok za krokem

1. Naplánujte rozpočet a získejte finance: Protože bychom na takovou akci neměli finance, naplánovali jsme ji v projektu a požádali o dotaci. To nám umožnilo pokrýt náklady a akci uspořádat.

2. Vytvořte organizační tým: Pro tak velkou akci s pestrými programovými částmi je důležité mít jasný plán spolupráce a přidělené odpovědnosti. K hlavním úkolům patřilo:

- Vyhledání vhodného místa konání, jeho návštěva, podpis nájemní smlouvy a koordinace detailů.
- Kontaktování řečníků, potvrzení jejich účasti a podepsání smluv s nimi.
- Organizace subdodavatelů, jako jsou poskytovatelé dětských programů, organizátoři seminářů, fotografové, technici pro živé vysílání či moderátoři kulatých stolů.

Pořádání Rodinného KPZ dne: krok za krokem

- Kontaktování KPZ farmářů a zajištění jejich včasné přítomnosti.
- Tvorba pátrací hry a zajištění dávků a odměn.
- Příprava registrace.
- Vypracování a realizace komunikačního plánu akce.
- Následné kroky po akci: shrnutí, administrativní úkoly, zasílání následných e-mailů a fakturace. Pokud s takovou akcí nemáte zkušenosti, možná by stálo za to zapojit profesionálního koordinátora. Náš základní tým tvořili tři lidé, včetně externího organizátora akcí a dvou zkušených členů našeho týmu.

3. Najděte místo konání: Mělo by se nacházet na dobrém místě ve městě, být dostatečně prostorné a mít oddělené prostory pro různé prvky programu.

4. Naplánujte program: Vypracujte program, který může přilákat lidi různých věkových skupin s potenciálním zájmem o KPZ a kvalitní jídlo zblízka. Je dobré zapojit známé osobnosti, které mohou pomoci s propagací, například influencery. My jsme zapojili známého zahrádkáře, gastro blogera, známého pekaře a dva gastro blogery, kteří vydali kuchařky související se sezónním stravováním a fermentací. Nestyděte se je požádat o bezplatnou účast. Z 11 lidí, které jsme pozvali jako řečníky, si pouze jeden řekl o malý honorář, ostatní nabídli svou účast zdarma, protože tématu fandí.

5. Získejte účastníky: Vytvořte si registrační formulář pro sledování počtu účastníků a jejich zájmu o konkrétní programové sekce. Tyto informace mohou pomoci při úpravě programu a rozdělení místností tak, aby se přizpůsobily větším skupinám.

6. Propagujte akci: Jakmile je program potvrzen, začněte s propagací. Zveřejněte článek na svých webových stránkách a sdílejte jej na sociálních sítích a v newsletterech. Podpořte ji příspěvky na sociálních sítích a představte každého přednášejícího zvlášť.

Pořádání Rodinného KPZ dne: krok za krokem

7. **Pravidelně se scházejte s koordinačním týmem:** Naplánujte týdenní online schůzky již od začátku příprav, aby měl organizační tým aktuální informace.
8. **Vypracujte si scénář dne:** Vytvořte podrobný plán s časovým rozvrhem, úkoly, zodpovědnými osobami a sledem událostí.
9. **Využijte výstupy z akce:** Rozesílejte informační newsletter s odkazy na prezentace a fotografie z akce. Komunikujte s KPZ farmáři o jejich zkušenostech. Zajistěte následné administrativní a finanční kroky.
10. **Reflektujte:** Získejte zpětnou vazbu od účastníků a věnujte se reflexi i v koordinačním týmu. Co se osvědilo a co ne? Jaké změny a nápady realizovat při organizaci další akce?

Kapacita potřebná k uspořádání akce

Náš organizační tým se skládal ze tří zkušených pracovníků s podporou dalších členů týmu. V den konání akce tým tvořilo přibližně 20 lidí, včetně našeho hlavního týmu a dobrovolníků. Ti měli na místě na starosti různé úkoly, například zajišťovali hladký průběh prezentací, starali se o bufet a občerstvení, registraci a informační stánky a podporovali realizaci kreativních aktivit pro děti i dospělé. Organizace takové akce vyžaduje značné množství času a pracovních sil, proto se ujistěte, že máte dostatek lidí.

KPZ KOMUNIKAČNÍ KAMPAŇ

Třetím prvkem na zahájení sezóny je komunikační kampaň, která podporuje propagaci mapy KPZ a Rodinného KPZ dne. Tuto činnost provádí náš komunikační tým v úzké spolupráci s hlavním organizačním týmem a lze ji rozdělit do tří částí:

1. Propagace Rodinného dne

- Článek o Rodinném dni - obsahuje program a odkaz na registraci.
- Příspěvky na sociálních sítích o Rodinném dni - to zahrnuje událost na Facebooku a sérii příspěvků, které připomínají, aby se lidé zaregistrovali, představují jednotlivé přednášející, témata a KPZ farmáře, se kterými se můžete osobně setkat na Rodinném dni.
- Informace v newsletterech - událost a program jsou uvedeny také v našem pravidelném zpravodaji.
- Tisková zpráva - jeden nebo dva týdny před akcí vydáme tiskovou zprávu, která představí Rodinný den a Mezinárodní den KPZ.

2. Propagace KPZ článku

- Článek je obvykle naplánován na Mezinárodní den KPZ a obsahuje aktualizovaný seznam KPZ (s mapou), které nabírají členy na sezónu.
- Článek o KPZ, ke kterým se můžete připojit v letošní sezóně - součástí je mapa a několik zajímavostí a novinek pro novou sezónu.
- Články v newsletterech - článek je propagován také v našem pravidelném zpravodaji. Obvykle vydáváme speciální vydání zaměřené na článek a související videa, rozhovory a novinky.
- Tisková zpráva - vydáváme tiskovou zprávu, která uvádí článek a obsahuje novinky a zaměření nadcházející sezóny v souvislosti s Mezinárodním dnem KPZ. To má obvykle velký ohlas v médiích s několika rozhovory v rádiích apod.
- Příspěvky na sociálních sítích - sem patří příspěvky s novým článkem včetně seznamu KPZ, který je hojně rozšířen na Facebooku.

3. Propagace KPZ na sociálních sítích:

Po zveřejnění článku s mapou aktuální sezóny jsme připravili delší kampaň, ve které představujeme KPZ, ke kterým se mohou lidé připojit. Děje se tak na našich stránkách, na Facebooku a Instagramu, kde zveřejňujeme články o KPZ, a také jejich náborové akce nebo speciální návštěvy farem, které slouží jako náborová akce. Obvykle tato kampaň na sociálních sítích začíná na začátku února (a může trvat až do konce dubna nebo května), dokud všechny KPZ nedosáhnou plánovaného počtu členů.

 Tudatos Vásárlók

Itálie

Příběhy o advokacii, udržitelných dodavatelských řetězcích a zdravých školních jídelnách v Itálii

Virginia Meo for Oltre Mercato Salento

Oltre Mercato Salento je sdružení pro sociální rozvoj a podporu (Associazione di Promozione Sociale), které působí jako skupina pro spravedlivý obchod (Gruppo d'Acquisto Solidale - GAS) a jako sociální tržiště. Sdružení přeměňuje jinak nevyužívané prostory na centra kultury a distribuce potravin s cílem vytvořit dodavatelský řetězec založený na systému participativních záruk.

Organizace pomohla prosadit regionální zákon o skupinách spravedlivého obchodu, kvalitních výrobcích a krátkých dodavatelských řetězcích. Jedná se (v roce 2022) o jediný regionální zákon v Itálii, který uznává participativní systémy záruky kvality jako způsob ověřování "zemědělských produktů" jako "kvalitních produktů". Díky advokacii se do regionálního zákona kromě certifikací IGP a DOP dostal i proces participativních záručních systémů, přestože místní samosprávy zpočátku neměly dobrou představu o jeho možném využití.

- Ještě před vypuknutím pandemie jsme začali lobbovat a prosazovat zlepšení potravinové politiky v městském zastupitelstvu Lecce ve spolupráci s dalšími dvěma organizacemi - místním konviktem Slowfood a organizací Cefas, která se věnuje odbornému vzdělávání.
- Zorganizovali jsme řídicí výbor, který v současné době zastupuje tři sdružení, která spolupracují s městskou správou.
- Nejprve jsme navázali přímý dialog s městskými radními / členy rady.
- Setkali jsme se s celou městskou radou a položili jí otázku: "Jaké jsou vaše zásady a aktivity týkající se potravin?" To proto, abychom se nezaměřili pouze na propagaci bioproduktů, ale zahrnuli i vše ostatní.
- Ptali jsme se také na možné zájemce o rozvoj potravinové politiky. Poté jsme vytvořili seznam zúčastněných stran, který zahrnoval osoby z jednotlivých organizací. Nakonec jsme uspořádali úvodní setkání zájemců.
- Na druhém setkání se sešly všechny organizace a agentury, které se podílejí na přerozdělování potravin mezi nejzranitelnější skupiny. Všechny tyto subjekty se odvolávají na zákon Gadda o využívání a přerozdělování přebytečných potravin do jídelen / inspirují se jím.
- Třetí schůzka se uskuteční s výrobcí, aby se přešlo k organizační fázi. Poté plánujeme povzbudit občany, aby vyjádřili své potřeby jako spotřebitelé / v roli spotřebitelů / z pohledu spotřebitele.
- Podařilo se nám zapojit zájemce tím, že jsme nejprve vytvořili skupinu zúčastněných stran a poté prokázali své znalosti a porozumění našemu regionu.
- Sdružení může tyto procesy usnadnit, ale není místem, kde se rozhoduje ani kde se stanovují pravidla.
- Město Lecce prochází důležitým obdobím, pokud jde o plánování města, protože místní vláda právě předložila odhad rozpočtu a strategický plán města.
- Je to také důležitý okamžik pro všechny, kdo se zabývají potravinovou politikou, protože máme příležitost navrhnout model rozvoje pro redistribuční prostory.

- V nadcházejících měsících proběhne participační proces obecného územního plánu. V rámci příprav na něj jsme požádali radní, aby vytvořili zvláštní pracovní skupinu pro potraviny, jejímž cílem bude zmapovat a analyzovat potenciální zdroje, které nabízí nové využití příměstské zemědělské půdy v Lecce. Z nevyužívané půdy je přibližně 60 % zemědělské.
- Snažíme se také motivovat univerzitu v Salentu, aby se zapojila do rozvoje potravinové politiky. Tato univerzita by mohla pomoci shromáždit ekonomická data a vyplnit analytické informační mezery.
- Dalším klíčovým faktorem je způsob výběru partnerů projektu. Pokud chcete vytvořit soudržnost, nemůžete si říct: "Udělám to s několika lidmi a ostatní vynechám." Zahrnout všechny důležité aktéry je klíčové.
- Je třeba stanovit některé klíčové referenční body, jako je environmentální udržitelnost, agroekologie, úcta k práci (lidí) apod. Propagace musí oslovit všechny skupiny.

Další diskutovanou otázkou je schopnost drobných zemědělců vyprodukovat dostatek potravin pro zásobování jídelen. Někdy nejsou zemědělci schopni zaručit stálou produkci, která by odpovídala poptávce zprostředkovatelských společností, které spolupracují s jídelnami.

Je nutné vytvořit model řízení a vytváření sítí pro drobné výrobce, aby bylo možné plánovat výrobu tak, aby odpovídala poptávce.

U školních jídelen je také problémem hygienický požadavek na druh potravin povolených v jídelnách. Někdy se tyto zásady netýkají kvality a povolují balené potraviny.

V místní škole v obci Melpignano je díky starostovi (Valentina) již třetím rokem škola přímo zásobována sítí střídajících se malých místních výrobců namísto jediného velkovýrobce. Nadace "S jihem" přispěla na úhradu některých nákladů, které se ukázaly být vyšší než náklady na průmyslovou výrobu při pěstování jedné plodiny.

Bariéry

- Strukturální financování funguje tak, že je pro malé výrobce nedostupné.
- Výzvy k předkládání nabídek jsou bohužel často výsledkem kopírování.

Například Regionální rada (správní obvod) vydala finanční prostředky, ale výzva k předkládání nabídek vyžadovala, aby byly na konci vráceny. Proto se k nim menší producenti bez zálohového financování nikdy nedostali. Aby mohli výrobci poskytnout zálohu, musí poskytnout záruku, ale ani Banca Etica (sociální banka) není vždy ochotna poskytovat zálohy na výzvy k veřejnému financování.

- Spíše než veřejné financování zvýhodňující začínající podniky bychom uvítali podporu rozvoje sítí různých organizací a kolektivní nákupy.
- Sdružení pro sociální rozvoj a podporu nemají dostatek pracovníků, kteří by se mohli účastnit konzultací v obcích.

Domenico Maffeo, KPZ Mestre-Treviso, DES Oltreconfine

<http://www.biofattoriarioselva.it/>

Naše farma je "Comunità a Supporto dell'Agricoltura" (Komunitou podporované zemědělství) a je členem několika sítí, včetně Distretto di Economia Solidale (DES), jehož jsme jedním ze zakládajících členů.

Naším prvním krokem bylo založení solidární nákupní skupiny (Gruppo Acquisto Solidale, GAS) v Preganziolu. Před námi se o to pokoušely orgány veřejné správy, přestože to podle našeho názoru nepatří mezi jejich povinnosti. Ve skutečnosti k vytvoření skupiny stačilo objednat pomeranče.

Poté jsme zorganizovali návštěvu KPZ Arvaia (region Veneto). Když pak vznikla KPZ Preganziolu, rozhodl se radní pro životní prostředí stát jejím členem.

- Naše hlavní vztahy jsou s obcí Preganziol, kde sídlí naše společnost Rioselva a kde se nachází okres solidárního hospodářství (DES). Ekologická farma Rioselva měla v této oblasti vždy důležitou roli. Její majitel zastával funkci starosty a působil jako náš mentor a předchůdce. Městská rada "je v souladu s naším vnímáním inovace a solidarity". Oblasti působnosti jsou velmi rozptýlené, a proto musí každý subjekt jednat se všemi ostatními partnery. Je pak na starostovi, aby pokud možno našel správnou rovnováhu.
- Požádali jsme obec o záštitu nad našimi akcemi a pozvali jsme radní k účasti. Pořádali jsme prezentace knih, energetických komunit a účastnili jsme se Evropského dne udržitelných komunit, Klimatického maratonu a Zeleného týdne Evropské unie. Jakmile jsme získali důvěryhodnost u ostatních partnerů, připravili jsme šablonu a požádali o povolení setkávat se na radnici.
- Požádali jsme městskou radu, aby podepsala prohlášení o stavu klimatické nouze, které jednomyslně podepsali všichni členové Rady, což dokazuje, že na otázkách životního prostředí záleží všem politickým frakcím.
- Dne 22. dubna 2021 byla podepsána Milánská dohoda a zahájena místní potravinová politika, která bude v příštích dvou letech zahrnuta do obecního plánu intervencí. V té chvíli půjde o komunikaci. Jako DES jsme se rozhodli sledovat tento proces, abychom zabránili tomu, že v potravinové politice bude minimalizována složka solidární ekonomiky. Vznikne studie proveditelnosti a my na ni hodláme dohlížet, abychom zachovali její soudržnost.

Přebíráme nápady od bývalých starostů jiných oblastí. Učíme se tak, jak rozvíjet osvědčené postupy, jako v případě starosty Mereto del Tomba, který schválil usnesení o 1) poskytování poukázek rodinám v nouzi na útratu v místní a solidární ekonomice a 2) začlenění dodavatelských řetězců do školních jídelen.

Bariéry

- Při přípravě předpisů a při výběrových řízeních obvykle narážíte na potíže s byrokracií.
- Veřejná správa se zdá být ochotná spolupracovat, ale prokazuje neznalost alternativních ekonomik a mikroekonomik. Například při vzniku obchodního okresu jsme se přihlásili jako hospodářství, zatímco okres solidární ekonomiky byl přizván ke stolu později. Zatímco již dva roky navrhujeme spolupráci s univerzitou na studiích týkajících se nových typů lokálních obchodů, jediné návrhy, které jsou předkládány, směřují ke zkrášlení prostoru před obchody a nebo pořádání aperitivů. V programu zatím chybí zkoumání procesů, které lokální obchody ničí. Žádáme, aby byla malá část prostředků použita na systémové analýzy, ale obec odpovídá, že na to nemá prostředky.
- DES by měla investovat do lidských zdrojů, které by udržovaly vztahy s obcí.
- Správa by se měla zaměřit na hledání osvědčených postupů.

Giacomo Lepri, Cooperative Coraggio

Družstvo Cooperative Coraggio vzniklo v roce 2011 na základě žádosti římského výboru "Přístup k půdě" o zahájení dialogu s římskou samosprávou a regionem Lazio o možnosti využití veřejných pozemků pro zemědělství, městskou zeleň a další účely.

Naposledy byla veřejná půda systematicky rozdělována v 50. letech 20. století, po druhé světové válce. V sedmdesátých letech však politicky inspirované akty nezákonného zaboru vedly k vyvlastnění půdy, což dalo podnět ke vzniku různých zemědělských iniciativ v Římě, které jsou nyní konsolidovanými družstvy.

Spor s vládou měl za cíl zahájit soupis veřejných pozemků a následné vytvoření ad hoc výběrových řízení ve prospěch ekologického zemědělství, agroekologie a veřejné služby.

V roce 2014 byly na základě těchto prací vypsány veřejné zakázky na přibližně 400 hektarů v oblasti mezi Římem a Viterbem, přičemž 100 hektarů připadá městu Řím a 300 hektarů regionu Lazio. V roce 2015 družstvo vyhrálo výzvu na 22 hektarů v Borghetto San Carlo.

V roce 2016 se družstvo účastnilo projektu "SIBATER - Land bank", který podpořily ANCI a nadace IFEL. V rámci projektu byly studovány pilotní případy virtuálního přidělování veřejných pozemků a vytvořena příručka pro urychlení systému pro správní orgány, které chtějí pozemky přidělovat. Projekt se od té doby rozrostl na 900 obcí v jižní Itálii a nyní se rozšiřuje do střední a severní Itálie.

Římská potravinová politika je iniciativou zdola, kterou koordinovala řada aktérů. V roce 2021 byl do ní začleněn desetibodový manifest, který správa doplnila o další dva body a který se stal usnesením č. 38 pro potravinovou politiku Říma.

V roce 2022 byla s nově zvolenou městskou radou vytvořena Rada pro potraviny. Rada je místem pro diskusi mezi zúčastněnými stranami a držiteli práv a skládá se ze sedmi výborů, které pracují na analytických a procedurálních úkolech. Rada se zaměřuje na veřejné pozemky, ale také na nevyužívané budovy, které by mohly být přeměněny na zpracovatelská centra, která se jinak v hlavním městě nevyskytují.

Družstvo má omezené kontakty s regionem Lazio, který má přístup k většině finančních prostředků pro zemědělství. Například Programma di Sviluppo Rurale (PSR - Plán rozvoje venkova) je zaměřen na agroprůmysl, který bohužel ani není produkci naší země.

Družstvo vždy vedlo dialog se správními orgány, ale ty obvykle reagují později než ti, kteří je navrhuji. V některých případech dokonce postupují příliš pozdě, aby se pokusily napravit škody na životním prostředí, kterým bylo možné zabránit.

Doporučení

- Buďte k dispozici konkrétním odpovědným osobám.
- Zjistěte, kdo se zajímá o sociální změny.
- Obráťte se na všechny odbory městského úřadu (životní prostředí, územní plánování atd.).
- Komunikujte s různými zúčastněnými stranami, abyste jim pomohli pochopit synergické zájmy a oslovit občany i podnikatele.
- Zdůrazněte propagační a mezinárodní význam úspěchů, což podporuje účast a přitahuje pozornost správních orgánů.

Bariéry

- V médiích chybí sociální aktéři, kteří by stimulovali jejich činnost.
- Tématu zemědělství se věnuje pozornost na akademické úrovni, ale ne v místních samosprávách.
- Po úspěchu ve výběrovém řízení jste odkázáni sami na sebe. Neexistuje úřad, který by sledoval přidělené veřejné pozemky.
- Setrvačnost typická pro římskou administrativu zpomaluje postupy.
- Složitá byrokracie.
- Chybějící podpůrná, logistická, zpracovatelská a distribuční zařízení.
- Zemědělské vzdělávání, a to i vzhledem k velkému generačnímu rozdílu.
- Chybějící finanční prostředky.

Claudia Paltrinieri, Food Insider

Sružení Food Insider, které vzniklo jako hnutí rodičů, sleduje udržitelnost dodavatelského řetězce, který zásobuje veřejné školy. Každý rok zveřejňujeme žebříček nejlepších školních jídelen. Cremona, která je zároveň městem, kde na konci 17. století vznikly první školní jídelny, se vždy umísťuje na předních místech, pokud jde o kvalitu a nutriční hodnoty.

Ministerstvo zdravotnictví vydalo pokyny pro výběr potravin, které byly podníceny námi zveřejněným žebříčkem. Původ problémů s jídelnami spočívá v řadě změn, které nastaly, když veřejné jídelny přešly z veřejné správy do soukromé. Změnil se jídelníček, jehož cílem byla efektivita a ekonomický zisk, a centralizovala se výroba hotových jídel ve školách namísto vaření v kuchyních uvnitř škol. To vedlo k výběru produktů z nejvýhodnějších nabídek z celého světa. Kvalita jídla klesla tak dramaticky, že se rodiče v celé Itálii rozhodli sjednotit v takzvané "**sendvičové stávce**". Rodiče odmítli nechat své děti jíst hotové výrobky a místo toho dávali dětem doma připravené sendviče. Tato stávka v Bologni a Perugii přesvědčila starosty, aby s rodiči vyjednávali. V Bologni se rodičům podařilo vypsát výběrové řízení na rok 2016 a navrhli, aby 80 % produktů pocházelo z ekologického zemědělství; v Perugii rodiče dokázali požadovat, aby potraviny byly místní, a navrhli, aby 90 % produktů spotřebovávaných v jídelně bylo ekologických a místních.

Další změnou byl přechod od typické italské středomořské stravy ke globalizované a standardizované stravě.

Vybrali jsme dotazník o nutričních hodnotách stravy vypracovaný místním zdravotnickým systémem v Miláně. Na základě otázek týkajících se stravovacích návyků (např. "Jak často jíte červené maso?") dotazník poskytoval skóre, jak zdravá je strava. Aplikovali jsme jej na nabídku jídelen a získali jsme pořadí školních jídelen. Poskytli jsme tak nejen představu o vedení školních jídelen ze strany obcí, ale také o vývoji jídelníčků v čase a organizaci výroby pro jejich získání.

Některé školy se ukázaly jako spolupracující, jiné se na nás jen zlobily, ale když média zveřejnila náš žebříček, vyvolalo to podněty ke změně. Například obec v severní Itálii, která byla v žebříčku nejhůře, nám loni zavolala, že jsme měli pravdu, že jim náš žebříček pomohl pochopit jejich chybu a že jsou velmi hrdí na to, že v žebříčku udělali velký skok vzhůru.

Dalším bodem v náš prospěch bylo ukázat, že cena místních a ekologických produktů nemusí nutně ovlivnit ekonomiku. Například pizzu vyrobenou z místního starobylého obilí lze koupit za stejnou cenu jako průmyslový výrobek nebo jen o něco málo vyšší. Srovnání ukazuje, že změna možná.

Během pandemie byly znovu zavedeny výrobky na jedno použití, a proto jsme požádali, aby každý zveřejnil fotografii obdrženého pokrmu a začal diskutovat také o obalu. Obrázky usnadňují komunikaci: jednorázové nádoby ve srovnání s omyvatelnými talíři a sklenicemi mělo silný vizuální dopad.

V roce 2020 byla zveřejněna Minimální environmentální kritéria, kterými se řídí obce a která vyžadují, aby alespoň 50 % produktů pocházelo z ekologického zemědělství, méně červeného masa, rozmanitost, žádné balené potraviny, žádné jednorázové nádoby a integraci místních výrobců. Navrhuje se také sledovat plýtvání potravinami.

Za účelem získání místní produkce vytvořily zemědělské společnosti ATI, dočasné sdružení společností.

Ve městě Caggiano starosta Giovanni Caggiano, který byl ve funkci v letech 2004-2019, podporoval rodiče, aby pěstovali potraviny na svých soukromých zahradách a dostávali slevu úměrnou množství zeleniny, kterou přinesou do školní jídelny, aby se z ní vařilo pro děti. Takový systém platí dodnes, nazývá se "**nulový metr**". Při mletí oliv si rodiny odkládají 2 litry oleje, který pak lisovna zkoumá, stáčí do lahví a posílá do škol. Dalším příkladem je, když rodiny odnášejí čerstvá rajčata do zpracovatelského závodu.

Rumunsko

Pěstování kultury a odpovědné potravinové praxe v Temešváru

LA PAS / SlowingDown

Komplexní program, který podporuje vztah mezi kulturou a udržitelnými potravinami

Program LA PAS/SlowingDown vytvořila organizace CRIES jako součást oficiálního programu Temešvár 2023 - Evropské hlavní město kultury. CRIES je sdružení, které se od roku 2009 zabývá vývojem a podporou pilotních projektů komunitou podporovaného zemědělství, odpovědné spotřeby, sociálních podniků a spravedlivého obchodu. CRIES propaguje solidární sociální ekonomiky na národní úrovni a rozvíjí partnerství s více než 100 organizacemi a veřejnými institucemi z Rumunska a dalších evropských zemí.

Program LA PAS/SlowingDown podporuje dlouhodobý rozvoj procesu, který umožňuje objevovat, chápat a využívat vztah mezi kulturou a jídlem. Program hodnotí potřebu rozvíjet místní znalosti, dovednosti a postupy, které usnadňují udržitelný rozvoj gastronomického dědictví.

Gastronomie je stejnou měrou spojena s postupy výroby potravin a vzorci spotřeby. Komplexní debata o potravinách, vztazích mezi městem a venkovem a problematika vzorců spotřeby se musí stát participativními kulturními tématy.

Program se zaměří na následující oblasti:

- **Místní produkce potravin:** Program bude podporovat rozvoj místních systémů produkce potravin, které jsou založeny na udržitelných postupech. To bude zahrnovat podporu práce drobných zemědělců, propagaci ekologického zemědělství a omezování plýtvání potravinami.
- **Gastronomické dědictví:** Program se bude snažit zvýšit povědomí o gastronomickém dědictví Temešváru a okolního regionu. Součástí bude pořádání akcí, workshopů a ochutnávek, které představí místní jídlo a kulturu.
- **Udržitelná spotřeba:** Program bude podporovat udržitelnou spotřebu, například méně masa, nákup místních potravin a omezení plýtvání potravinami.

Program LA PAS/SlowingDown je cennou iniciativou, která pomůže podpořit udržitelné potravinářské postupy v Temešváru a okolním regionu. Očekává se, že program bude mít pozitivní dopad na místní ekonomiku, životní prostředí a veřejné zdraví.

Programy LA PAS byly zahájeny v roce 2018 v Temešváru a zahrnují:

Festival LA PAS: Festival řemeslné gastronomie

Vzdělávací program LA PAS na podporu odpovědné spotřeby realizovaný společně se školami

LA PAS: Chuť jako dědictví

Změny, o které usilujeme ve střednědobém a dlouhodobém horizontu:

1. Zavedení rozšířeného vzdělávacího programu v Temešváru a v okrese Temešvár, jehož cílem je podpořit rozvoj dovedností mladých lidí v oblasti odpovědné spotřeby.
2. Podpora udržitelných postupů při pořádání kulturních a uměleckých akcí, zejména u projektů zařazených do programu Evropské hlavní město kultury.
3. Ocenění gastronomického dědictví dodržováním specifických zásad hnutí slow-food, případně zavedením certifikační značky s účastí.
4. Pěstování zájmu občanů o udržitelný cestovní ruch a pomalé cestování a zároveň rozvoj nabídky udržitelného cestovního ruchu.
5. Zavádění veřejných politik, které podporují modely udržitelného rozvoje a podporují kulturu udržitelnosti mezi občany.

"Festival << LA PAS, festival řemeslné gastronomie >> považujeme za kulturní nástroj, jehož prostřednictvím rozvíjíme komunitu: podporujeme malé výrobce a řemeslníky, prosazujeme rozvoj odpovědných výrobních a spotřebitelských postupů, respektujeme hodnoty, jako jsou inkluzivní komunity, tolerantní komunity, jídlo jako nehmotné dědictví. Z toho vyplývá naše pozice nikoliv jako "food festivalu", ale jako komunitního projektu. "

Mihaela Vețan, iniciátorka programu La Pas, předsedkyně sdružení CRIES

Festival LA PAS slouží jako platforma pro oslavu udržitelné výroby a spotřeby a podporuje výměnu mezi malými výrobci, spotřebiteli, umělci, místními podniky, dětmi, učiteli a veřejnými orgány. Obhájí zásadní roli malých výrobců, místní produkce, udržitelného zemědělství a sociální ekonomiky.

Festival zahrnuje různé aktivity a umělecké momenty

1. Výstava s prodejem výrobků místních výrobců, která představuje sezónní suroviny pocházející z udržitelného zemědělství.
2. Městský piknik - občané se mohou sejít v parku a sdílet recepty a jídlo.
3. osvětové akce zaměřené na plýtvání potravinami.
4. Kulinářské a ukázkové workshopy pořádané ve spolupráci s řemeslníky, malovýrobci a šéfkuchaři.
5. Ochutnávky výrobků od malých výrobců a výrobků Fair Trade.
6. Workshopy a debaty zaměřené na udržitelné potraviny.
7. Dětské dílny.
8. Umělecké programy, jako jsou koncerty, výstavy fotografií, představení jídla, křty knih a debaty.

První ročník festivalu se konal v roce 2019. Letos se má odehrát od 13. do 15. října 2023.

Festival LA PAS je nedílnou součástí odpovědného kulturního dění, které v rámci asociace rozvíjíme od roku 2018. Jako pro organizátory akcí je pro nás důležité pochopit, jaký dopad máme z hlediska životního prostředí, společnosti, kultury a ekonomiky, a přijmout opatření ke snížení případných negativních dopadů.

Připojujeme se k definici navržené Programem OSN pro životní prostředí (UNEP) pro chápání udržitelných událostí. Podle této definice by udržitelná akce měla zanechat "pozitivní odkaz hostitelské komunitě a všem zúčastněným".

Charakteristiky udržitelné akce

- Zajištění přístupného a inkluzivního rámce pro všechny účastníky.
- Zajištění bezpečné atmosféry pro účastníky.
- Minimalizace negativních dopadů na životní prostředí.
- Podpora zdravého životního stylu.
- Podpora odpovědného získávání zdrojů.
- Zanechání pozitivního odkazu.
- Podpora přijetí udržitelnějšího chování.

Více informací: <https://la-pas.cries.ro/>
a také na [Youtube](#)

ASAT PARTNERSTVÍ, FICĂȚAR, TIMIȘ COUNTY

Producer: Oana Farka

"Po absolvování waldorfského gymnázia jsem navštěvovala a úspěšně dokončila denní studium na Fakultě ekonomie a managementu Západní univerzity. Před pěti lety jsme s rodinou založili levandulovou farmu ve vesnici Ficățar. Učinili jsme vědomé rozhodnutí pěstovat levanduli ekologicky a rozvíjet ji jako rodinný podnik, který provozujeme dodnes."

"Kromě levandulové farmy pěstujeme se snoubencem Răducioiu Bogdanem, mým bratrem Farkou Sergiu, rodiči a mnou již několik let na naší zahradě bio zeleninu pro vlastní spotřebu. Pěstování vlastní zeleniny nás velmi těší, zajišťujeme si konzumaci zdravých produktů a snažíme se chránit životní prostředí. Naší vášni se věnujeme celým srdcem. Ačkoli nemáme formální kvalifikaci v oblasti ekologického zemědělství, neustále se vzděláváme prostřednictvím výzkumu a experimentování a zkoumáme techniky, jako je mulčování a permakultura."

Tento úryvek pochází z rozhovoru s Oanou Farkou z roku 2020, kdy se rozhodla stát se producentkou ASAT.

V roce 2020 se Oana Farka připojila k síti ASAT (rumunské KPZ) a navázala silné spojení se svou skupinou spotřebitelů. Aktivně se zapojuje do komunikace se spotřebiteli, organizuje návštěvy farem a účastní se vzdělávacích programů. I Poté, co se v roce 2023 stala matkou, pokračuje Oana ve své práci a pěstování zeleniny i komunity ASAT.

Partnerství Oany s ASAT

- Oana je mladá producentka, která má hlubokou vášeň pro pěstování zeleniny a levandule.
- S modelem ASAT ji seznámila spotřebitelka ASAT, která zprostředkovala úvodní setkání s facilitátory ASAT.
- Oana se ve své zemědělské praxi inspihuje principy permakultury.
- V zemědělství úzce spolupracuje se svým partnerem a bratrem.
- Obhospodařují celkem 4 000 metrů čtverečních, z toho 160 metrů čtverečních zeleninových pozemků a 40 metrů čtverečních pozemků určených pro sazenice.
- Pro sezónu 2023 plánuje Oana pěstovat 38 různých druhů zeleniny.
- Partnerství slouží celkem 25 rodinám jako spotřebitelům.
- Distribuce produktů probíhá od března do prosince a zahrnuje celkem 39 odběrů.
- Roční předplatné činí 3 704 lei (asi 18 tis. Kč). Spotřebitelé zaplatí počáteční platbu 500 lei a poté platí měsíční splátky.

Jak je zvykem u všech partnerství ASAT, že spotřebitelé podepisují se zemědělcem smlouvu na jeden rok a sdílejí rizika i výhody ekologického zemědělství. Případná přebytečná úroda je rozdělena mezi spotřebitele, kteří ale zároveň pokračují v plnění svých závazků i v případech, kdy je naopak úrody méně.

Evropská unie

Vyživit budoucnost Evropy: Strategie Farm to Fork pro udržitelné a spravedlivé potravinové systémy

Proces vzniku strategie Farm to Fork

V roce 2020 předložila Evropská komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů dokument, v němž nastínila strategii Farm to Fork pro spravedlivý, zdravý potravinový systém založený na ekologickém hospodaření. Tato strategie je součástí iniciativy Green Deal, jejímž cílem je učinit z Evropy do roku 2050 první klimaticky neutrální kontinent, podpořit udržitelný hospodářský růst podporující začlenění, zlepšit veřejné zdraví a kvalitu života, chránit přírodu a zajistit, aby nikdo nezůstal pozadu.

Strategie Farm to Fork představuje holistický přístup k udržitelnosti potravin a předpokládá přechod k udržitelným potravinovým systémům. Zaměřuje se na čtyři hlavní oblasti: Předcházení ztrátám potravin a plýtvání, udržitelná produkce potravin, udržitelná spotřeba potravin a udržitelné zpracování a distribuce potravin. Strategie rovněž obsahuje návrhy nového legislativního rámce pro udržitelné potravinové systémy.

Návrhy pro každou ze čtyř oblastí Farm to Fork

Udržitelná spotřeba potravin

- Návrh jednotného povinného nutričního značení na přední straně obalu.
- Návrh požadavku na uvádění původu potravinářských výrobků.
- Stanovení minimálních povinných kritérií pro zadávání veřejných zakázek na udržitelné potraviny.
- Vypracování rámce pro označování udržitelných potravin, který by spotřebitelům umožnil rozhodovat se o výběru potravin.
- Přezkum propagační politiky EU týkající se zemědělských produktů.
- Přezkum právního rámce školního programu EU s cílem upřednostnit zdravé a udržitelné potraviny.

Prevence ztrát potravin a plýtvání

- Zavedení právně závazných cílů pro snížení plýtvání potravinami v celé EU do roku 2023.
- Zavedení celoevropského sledování množství potravinového odpadu.
- Revize pravidel EU pro označování dat do konce roku 2022.
- Začlenění problematiky předcházení ztrátám potravin a plýtvání potravinami do dalších politik EU.

Udržitelná produkce potravin

- Doporučení pro jednotlivé členské státy týkající se devíti specifických cílů společné zemědělské politiky (SZP).
- Návrh revize směrnice o udržitelném používání pesticidů s cílem snížit používání pesticidů a závislost na nich a posílit integrovanou ochranu rostlin.
- Revize prováděcích předpisů v rámci směrnice o přípravcích na ochranu rostlin s cílem usnadnit vstup na trh přípravků na ochranu rostlin obsahujících biologicky aktivní látky .

Udržitelná produkce potravin

- Hodnocení a revize stávajících právních předpisů o dobrých životních podmínkách zvířat, včetně předpisů o přepravě a porážce zvířat.
- Návrh revize nařízení o doplňkových látkách v krmivech s cílem snížit dopad chovu hospodářských zvířat na životní prostředí.
- Návrh revize nařízení o zemědělské účetní datové síti s cílem přeměnit ji na síť pro udržitelnost zemědělských podniků, která podporuje udržitelné zemědělské postupy.
- Vyjasnění pravidel hospodářské soutěže ve Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU), pokud jde o udržitelnost kolektivních žalob.
- Legislativní a nelegislativní iniciativy ke zlepšení transparentnosti a posílení spolupráce mezi prvovýrobci.
- Iniciativa EU pro uhlíkové zemědělství.

Udržitelné zpracování potravin, velkoobchod, maloobchod, pohostinství a stravovací služby

- Zlepšení rámců správy a řízení společností, včetně požadavků na provádění hloubkové kontroly v oblasti životního prostředí a lidských práv v potravinářském průmyslu a v jeho hodnotových řetězcích.
- Vypracování kodexu EU a rámce pro monitorování odpovědného obchodního a marketingového chování v potravinovém řetězci.
- Zahájení iniciativ na podporu změny složení zpracovaných potravin, včetně stanovení maximálního obsahu některých živin.
- Stanovení výživových profilů s cílem omezit propagaci potravin s vysokým obsahem soli, cukrů a/nebo tuků.
- Návrh revize právních předpisů EU o materiálech určených pro styk s potravinami s cílem zvýšit bezpečnost potravin, chránit zdraví občanů a snížit dopad na životní prostředí.
- Návrh revize obchodních norem EU pro zemědělské produkty s cílem podpořit zavádění a nabídku udržitelných produktů.
- Návrh revize obchodních norem EU pro produkty rybolovu a akvakultury na podporu přijímání a dodávek udržitelných produktů.

Návrhy odrážejí závazek Evropské komise dosáhnout udržitelného, zdravého a spravedlivého potravinového systému v rámci strategie Farm to Fork.

Proces vytváření legislativního rámce pro udržitelné potravinové systémy zahrnoval několik kroků a zapojení různých zúčastněných stran. Zde je přehled tohoto procesu:

1

Počáteční posouzení dopadů (IIA): IIA týkající se iniciativy bylo zveřejněno pro veřejnost od 28. září 2021 do 26. října 2021. Toto posouzení pomohlo shromáždit počáteční vstupy a názory na navrhovaný legislativní rámec.

2

Otevřená veřejná konzultace: Konzultace k rámcové iniciativě pro udržitelný potravinový systém byla zveřejněna 28. dubna 2022 a byla otevřena do 21. července 2022. Cílem této konzultace bylo shromáždit názory, důkazy a zpětnou vazbu od veřejnosti a příslušných aktérů ohledně klíčových otázek, které se iniciativa snaží řešit.

3

Setkání s různými aktéry: Uskutečnila se setkání s různými aktéry za účelem získání poznatků a odborných znalostí. Patří mezi ně skupina pro občanský dialog v oblasti životního prostředí a změny klimatu, poradní skupina pro udržitelnost potravinových systémů a skupina odborníků pro obecné potravinové právo a udržitelnost potravinových systémů.

4

Zapojení občanské společnosti: Organizace občanské společnosti se zorganizovaly, aby poskytly své vize a pohledy na legislativní rámec. Mezi priority společenských hnutí patří přijetí přístupu založeného na potravinovém systému, vytvoření nového rámce správy potravinového systému EU, rozvoj příznivého potravinového prostředí a zajištění silné odpovědnosti a spravedlnosti v celém potravinovém řetězci.

5

Politická koalice EU a účast na procesu: Občanská společnost vytvořila koalici pro politiku EU, která sleduje legislativní proces a formuluje reakce na různé činnosti. Sociální hnutí se aktivně účastnila otevřené veřejné konzultace a předkládala podklady pro znění zákona. V květnu 2023 koalice zveřejnila zprávu, v níž nastínila své hlavní návrhy pro legislativní rámec.

Zásadní roli při vytváření legislativního rámce pro udržitelné potravinové systémy sehrálo zapojení zúčastněných stran, veřejné konzultace a příspěvky občanské společnosti. Začleněním různých pohledů a odborných znalostí je cílem vytvořit účinný a komplexní rámec, který podporuje udržitelnost, odpovědnost a spravedlnost v potravinovém systému EU.

Francie

Obhajoba agroekologie a obnovy zemědělství prostřednictvím parlamentního vzdělávání ve Francii

Občanské a farmářské organizace se ujaly iniciativy pořádat v Národním shromáždění školení pro poslance a jejich týmy. Cílem je zajistit začlenění agroekologických řešení do připravované legislativy týkající se obnovy zemědělství ve Francii.

Tato zasedání představují podporu a poradenství poskytované budoucím zemědělcům a majitelům zemědělských podniků a zároveň se zabývají překážkami generační obnovy. Organizace se rovněž zasazují o postupy šetrné k životnímu prostředí, zmírňování klimatických změn a samostatnost agronomického a ekonomického rozhodování zemědělců.

Tato netradiční zemědělská sdružení podporují větší rozmanitost francouzských zemědělských subjektů a iniciují agroekologický přechod v potravinářském a zemědělském sektoru země.

Úvod a souvislosti

Francie se připravuje na přijetí zákona orientovaného na zemědělství v roce 2023. Skupiny občanů a zemědělců, včetně MIRAMAP, se spojují, aby do něj začlenily řešení, která v průběhu let vyvinuly v praxi. Zobecnění a legitimizace těchto řešení zlepší podmínky pro nová hospodářství a podpoří generační obnovu v širším měřítku.

K prosazení těchto řešení byla vytvořena koalice s názvem "Installons des Paysan.nes" (v překladu "Instalujeme rolníky"). Tato koalice umožňuje různým občanským a zemědělským organizacím synchronizovat své aktivity týkající se zemědělské podpory, poradenství, zakládání farem, převodů, agroekologie a podpory ekologického zemědělství. Mezi členy koalice patří Terre de Liens, Civam, Fnab, Reneta, Fadear, Miramap a SOL.

Potřeba zemědělského zákona

1 Tento připravovaný zákon je sice krokem k řešení demografické krize v zemědělství, ale nemusí komplexně řešit socioekonomické podmínky výroby, protože opomíjí kritické aspekty, jako jsou zemědělské důchody, ceny, mezinárodní konkurence a omezení používání pesticidů a syntetických hnojiv.

Nicméně tato legislativa představuje příležitost k prosazování a institucionalizaci občanských a rolnických mechanismů, které byly po desetiletí vyvíjeny za účelem udržení rolnického zemědělství a ekosystémů, a k omezení poklesu počtu zemědělců a farem.

Uvědomění si potenciálu těchto řešení má zásadní význam pro proměnu zemědělství a potravinového systému.

Výzvy vyplývající ze strukturálních politik

Současná demografická situace je důsledkem veřejné politiky po druhé světové válce, často označované jako "politika struktur". Tato opatření, zákony a předpisy byly navrženy tak, aby regulovaly velikost zemědělských podniků, což vedlo k nárůstu jejich velikosti a výnosů v důsledku intenzivnější mechanizace, používání chemikálií a technického vzdělávání.

Navzdory zájmu o přechod na ekologické zemědělství ze zdravotních a environmentálních důvodů brání realizaci těchto snah institucionální, finanční, sociální a technické překážky. Ve Francii je ročně vzniká přibližně 14 000 nových hospodářství, zatímco počet zanikajících je kolem 21 000.

Tento znepokojivý trend vede k rozšiřování a koncentraci zemědělských podniků, brání vstupu nových generací do odvětví a udržuje intenzivní zemědělsko-průmyslové postupy, které poškozují životní prostředí a zdraví pracovníků.

2

Naléhavá potřeba obnovy a transformace

Současná legislativa se naléhavě zabývá generační obnovou a transformací, která je v zemědělství nutná.

3

K tomu je zapotřebí nová "politique des structures" (strukturální politika), která by regulovala, plánovala a podporovala rozšiřování přechodů mezi zařízeními a praxí. Zásadní význam má spolupráce s poslanci, kteří se ztotožňují s cíli transformace a snaží se tuto věc posílit.

Tato partnerství umožňují přístup k parlamentním informacím, načasování a logistice a posilují vliv kolektivního hlasu.

Efektivní vzdělávání

- Vytvořit koalici pro spolupráci se společnými hodnotami a odbornými znalostmi.
- Vytvořit v rozpočtu položku pro vyhrazený pracovní čas a zvážit externí podporu.
- Vypracovat sladěná sdělení s využitím vědeckých údajů a sociálních, ekonomických a environmentálních mechanismů, aby bylo možné účinně zapojit poslance.
- Zapojit se do jednání s vnímavými poslanci, strategicky plánovat setkání a podporovat debaty, kde lze prezentovat své odborné znalosti a formovat budoucí argumenty.
- Identifikovat potenciální spojence pro advokacii, rozšiřování koalic a zajistit tak silnou podporu agroekologických hospodářství a generační obnovy.

4

Česká republika

Posílení lokálních hnutí a resilience zemědělství

Koalice pro zdravou krajinu

aneb ukázka win win advokačního přístupu, kdy i drobní aktéři získávají díky partnerství s velkými organizacemi

Prvotní myšlenka vznikla v září 2019 na setkání iniciovaném AMPI. Dvě desítky organizací a další desítky individuálních zájemců o stav zemědělské krajiny a situaci zemědělců v Česku se sešli na neformálním setkání formou kulatého stolu. Inspirovaní dosavadními úspěchy dlouholetého působení Klimatické koalice se účastníci pustili v intenzivní debatě do zhodnocení tehdejších možností a předpokladů jednotlivých organizací i jednotlivců.

S ambicí pokusit se vytvořit a více zformovat hlas reprezentující například menší rodinné farmáře, producenty lokálních potravin, zemědělce podporující přírodě blízké hospodaření vycházející z principů ekologického zemědělství. Podpořit začínající zemědělce nejen k možnosti vstupu do zemědělství, ale i zvýraznit problematiku přístupu k půdě.

[1] <https://klimatickakoalice.cz/>

Soustředit se na hledání míst, kam by se dala vhodně zacílit společná průřezová pozornost při pokusu o koordinovanou systémovou změnu v široké oblasti Společné zemědělské politiky (na údobí 2023 - 2027).

Výsledkem prvního setkání nebyl přímo vznik Koalice pro zdravou krajinu (dále jen Koalice), ale důležitý krok - společné usnesení podpořit tehdejší petiční kampaň "Vraťme život do krajiny" (vedená Českou společností ornitologickou) a rozšířit její dopad ke členům všech rozličných zastoupených organizací. Zkusit tímto způsobem koordinovaně spojit síly pro systémovou změnu v zemědělství a ochraně krajiny. Výsledkem bylo zvýšení podpory kampaně, která se v následujících 2 měsících dostala až na počet 56 tisíc ověřených podpisů. Petice byla předána přímo do rukou ministra zemědělství za širokého zájmu médií a veřejnosti.

TIP: Získat si pozornost veřejnosti jasnou argumentací a podporou uznávaných expertů. Zformulovat si jednoduché společné prohlášení zapojených organizací. Nezapomínat na tiskové zprávy pro média.

Spolupráce a plány Koalice v roce 2020 [4]

Tři zkušené organizace neboli velká míra rozličného know - how pohromadě. Nadace Partnerství, Hnutí DUHA a Česká společnost ornitologická si vydefinovaly 3 okruhy, ke kterým mohly expertně přispět a zapojit i další organizace a odborníky.

Co chci změnit a proč?

1

Česká republika v posledních letech čelí důsledkům změny klimatu v podobě sucha, vln extrémního vedra či povodní, které není česká (zemědělská) krajina schopna absorbovat. Je to dáno její strukturou (velké půdní bloky, odvodnění) i způsobem hospodaření (nadměrné používání chemických prostředků, úbytek organické hmoty, eroze, dramatický pokles biodiverzity). Je tedy nutné vytvořit (podmínky pro) pestřejší zemědělskou krajinu s vysokou biodiverzitou a menšími půdními bloky osetými různorodými plodinami, na kterých se bude hospodařit bez masivního používání chemických látek. Krajina doplněná extenzivními pastvinami, loukami a krajinnými prvky. Jen taková krajina bude dlouhodobě poskytovat zdravé potraviny a dokáže lépe zadržet vodu.

[4] Izák V. et al.: Monitorovací a závěrečná zpráva Koalice pro zdravou krajinu, Active citizens fund (2023).

Jak se změna projevív?

- Vytipovat si, kdy se otevře tzv. **okno příležitosti**. Pro Společnou zemědělskou politiku v Česku se jednalo o léta 2020 - 2023.
- Nadefinovat si, jak můžeme ovlivnit nastavení podmínek, které přispívají k naplnění výše popsané podoby zemědělské krajiny.
- Dílčí cíle, které budou mít největší dopad - zmenšení půdních bloků (na rozlohu maximálně 20 ha), navýšení rozlohy krajinných prvků (na 10 % rozlohy zemědělské půdy) a zvýšení podílu organické hmoty v půdě.
- Specifickým cílem je prostřednictvím kampaně vytvoření veřejné poptávky po šetrnějším hospodaření. Kdy informovaná veřejnost vytváří tlak na volené představitele, aby upravili legislativní i dotační rámec zemědělského hospodaření informovaní a motivovaní vlastníci půdy vyžadují šetrnější hospodaření od zemědělců, kterým půdu pronajímají.

2

Jak plánujeme dosáhnout dané změny?

- Vytvoření formalizované Koalice a expertní rady, analyticko-syntetická práce na argumentaci i nastavení komunikační kampaně, segmentace vlastníků půdy a volba přístupů Iniciovat kampaň.
- Vytvořit nástroje pro zmocnění vlastníků půdy.
- Vytvořit stanoviska a materiály – lobbying – prosazování konkrétních návrhů.
- Práce s vlastníky půdy – semináře, konzultace, realizace vzdělávacích programů (školy).

3

Zhodnocení dosavadní cesty Koalice v roce 2023

Koalice funguje v neformální podobě, ale stále viditelně. Povedlo se v ní shromáždit podstatnou část (neziskových) organizací pod jednu platformu vystupující jednotně ve vztahu ke státním institucím (např. Ministerstvo zemědělství) či velmi silným zájmovým skupinám (např. Agrární komora a Zemědělský svaz). Současně se vylepšila pozice ve vztahu k organizacím, se kterými mají zakládající členové Koalice poměrně často stejné či podobné cíle (např. Asociace soukromých zemědělců či svaz PRO-BIO, který sdružuje ekologické zemědělce). Zformovalo se tak fungující partnerství při prosazování společných zájmů.

Do transparentní spolupráce se zapojilo ještě více expertů, kteří byli ochotni (v drtivé většině zdarma a ve svém volném čase) poskytnout odborné argumenty.

Příkladem je projednávání tzv. protierozní vyhlášky, kdy se zástupci Koalice komunikovala celá řada institucí (včetně odborných či velkých samosprávných celků - krajů). Díky odborné přípravě převzaly i tyto instituce argumentaci Koalice a pomohly prosazovat společný pohled na problematiku a její řešení.

Podařilo se rozličně přibližovat témata k veřejnosti a zapojovat je do procesů nebo činností, které mohou zemědělské hospodaření či životní prostředí obecně ovlivnit pozitivním směrem:

- Web Tohle žeru [6]
- Vzdělávací materiál pro veřejnost - Rádce pro vlastníky půdy [7]
- Plánovaná kampaň "Výzva za zdravou a pestrou krajinu" získala přes 30 tisíc podpisů. [8]

[5] <https://www.birdlife.cz/navrh-protierozni-vyhlasky-nechrani-pudu/>

[6] <https://tohlezeru.hnutiduha.cz/>

[7] <https://www.nadacepartnerstvi.cz/radce-pro-vlastniky-pudy>

[8] <https://www.birdlife.cz/vyzva-za-krajinu/>

TIP: Dát si v koaličním jednání dostatečný prostor ke zformulování komunikace směrem nejen k médiím či veřejnosti, ale i těm, kteří rozhodují. Ne vždy se hned shodnete na jazyku či míře radikálnosti, s jakou máte téma nebo argumentaci pojímat. Při řešení podepisování petic věnujte pozornost dohodám, která partnerská organizace získá kontaktní údaje podporovatelů. Takto získaná databáze může být hodnotná z hlediska získávání individuálních dárců (potřeb fundraisingu).

Zároveň aktivity Koalice ukázaly zapojeným aktérům, že je pro některé z nich mnohem příjemnější a užitečnější věnovat se práci na místní a lokální úrovni a prostředí advokacie i národní (či vyšší) zájmové politiky je spíše odrazuje.

Toto místní hybatelství zažívá v aktuálním kontextu České republiky velký rozkvět a přibližuje ho i následující příklad KPZkoALICE.

KPZkoALICE

co přináší neformální fungování národní sítě KPZ a potravinových iniciativ

Národní síť komunitou podporovaného zemědělství (KPZ), zastřešená doposud organizací AMPI, funguje již téměř 15 let. Během nich se uskutečnilo již několik pokusů přerodit se z neformálního fungování tohoto prostoru sdružujícího tematiku rozvoje KPZ a místních potravinových iniciativ. Najít vhodnou podobu formalizované členské sítě zaměřené na podporu. Motivací je nejen zachování dosavadních znalostí a zkušeností, které lze šířit dalšími cestami k novým zájemcům. Zároveň v sobě skýtá snahu o vytvoření stabilního (ideálně tříčlenného) týmu, který bude více nezávislý na grantovém financování (nyní je majoritní, minoritní část tvoří individuální přispěvatelé).

TIP: Inspirujte se příklady ostatních národních sítí ze zahraničí, které sdružuje URGENCEI. Zároveň nezapomínejte zohlednit váš národní kontext, zvyklosti fungování KPZ zemědělců a potravinových komunit.

Počátkem roku 2020 se začal formovat koncept **KPZkoALICE** a hledání jeho možných variant fungování kombinující náměty na vznik spolku - členské základny, stálých pracovníků, okruhu dobrovolníků, příznivců a fanoušků z řad široké veřejnosti. Zatím se ovšem nerýsuje jasná podoba KPZkoALICE, což vychází z malých kapacit AMPI i zemědělců a zapojených komunit i z dlouhodobého nedostatku finančních zdrojů pro tuto aktivitu. Zároveň se daří dosavadní aktivity promovat, udržovat povědomí o aktivitách na úrovni místních potravinových iniciativ.

Čemu se KPZkoALICE věnuje?

- pořádá tématické akce a pravidelná setkání
- vytváří vzdělávací programy a materiály, udržuje online platformu v podobě informačního rozcestníku - kpzinfo.cz
- spravuje databázi a mapu KPZ sítě - portál Adresář farmářů [9]
- propaguje a šíří osvětu o KPZ k široké i odborné veřejnosti
- sleduje dění v KPZ hnutí, mapuje potřeby aktérů a strategie dalšího možného rozvoje sítě
- pořádá vzdělávací semináře pro zemědělce a komunity
- vytváří prostor pro vzájemnou podporu, výměnu zkušeností a spolupráci mezi aktéry KPZ
- udržuje partnerství a spolupráci s dalšími organizacemi na národní a mezinárodní úrovni
- přináší a sdílí inspiraci a know-how z Česka i ze zahraničí

TIP: Podporujte aktivní hybatele KPZ, buďte s nimi v kontaktu a ptejte se jich. Vytvářejte příležitost jak se setkat osobně, ale i v on-line prostředí. Vytipujte si vhodnou roční (i denní dobu) pro různé druhy formátů setkávání. Uspořádejte aspoň jednou ročně osobní setkání. Věnujte se důkladné přípravě. Co je jeho cílem? Koho pozvat? Jaký bude scénář? Kdo bude mít jakou roli? Přizvěte zkušeného facilitátora, pomůže vám držet celkový proces a dosáhnout cíle. Facilitátor se s vámi bude chtít potkávat již během přípravy a následně po setkání vám dá užitečnou zpětnou vazbu.

[9] <https://www.adresarfarmaru.cz/>

KPZkoALICE

národní síť komunitou podporovaného zemědělství v ČR

PRŮZKUM potřeb iniciativ

HLEDÁNÍ ŘEŠENÍ společných výzev

ZLEPŠOVÁNÍ dopadu

ADVOKACIE

utváření partnerství a spolupráce s organizacemi na národní a evropské úrovni

Přímé partnerství mezi zemědělci a spotřebiteli

Udržitelný potravinový systém

Pestrá a živá krajina i společnost

Lokálnost

VÝMĚNA ZKUŠENOSTÍ

tréninkové semináře, mentorink, vzdělávání poradenství

ROZVOJ SOCIÁLNÍHO Hnutí

sdílení nástrojů, posilování a propojování hybatelů

KAMPANĚ A KOMUNIKACE

zvyšování povědomí veřejnosti

PRIORITY

Principy

Příklady, jak se mohou zájemci zapojit do KPZkoALICE

Velkou pozornost věnujeme tvorbě **newsletteru**, který nám pomáhá posilovat vztahy s okruhem příznivců. Nebojíme se používat i “náš” specifický prozaický jazyk - **“Co klíčí v KPZkoALICI?”**

Využíváme rozličné akce, registrační formuláře k další komunikace a promování možnosti přihlásit se k odběru newsletteru, jakožto zajímavých zpráv z dění. >>> [ZDE](#)

Nabízíme možnost připojit se do moderované **facebookové skupiny KPZkoALICE**. >>> [ZDE](#)

Motivujeme k návštěvám webu na sociálních sítích, příspěvky na blogu. Na webu je k dispozici kompletní knihovna informací, praktické příklady “krok za krokem” podporující k založení vlastní potravinové komunity. >>> www.kpzinfo.cz

Nabízíme možnost stát se dárci a parťáky KPZkoALICE, podpořit její aktivity i finančně. Naši parťáci dostávají příležitostně speciální newsletter a osobní pozvánky na akce. K darování využíváme celonárodní platformu spravovanou Nadací VIA >>> [prostřednictvím Darujme](#)

Podpora Evropské komise při vydání této publikace nepředstavuje schválení jejího obsahu, který vyjadřuje pouze názory autorů, a Komise nenesे odpovědnost za případné využití informací v ní obsažených.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union